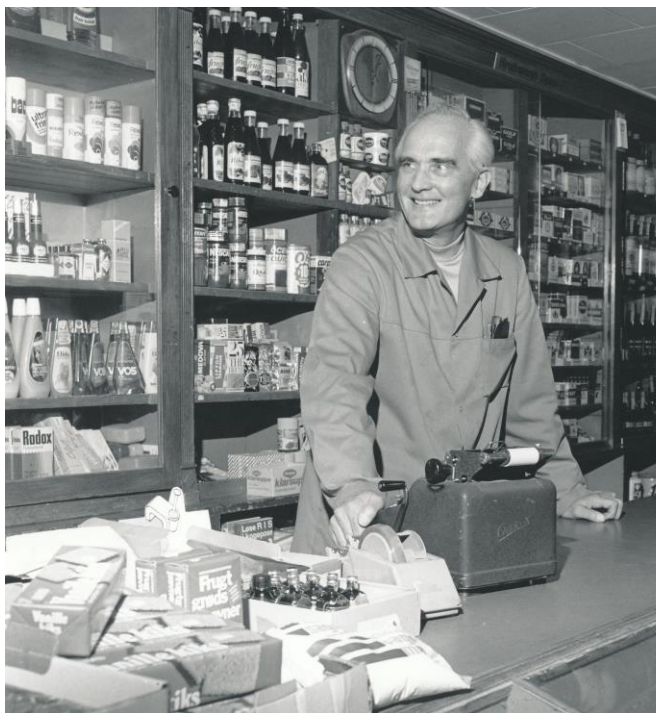

Museumsforeningen For Hørsholm Og Omegn

Januar 2016 20. Årgang nr. 1

Nyt fra Museumsforeningen

Hvem gætter fotografiet? Her ses et af Hørsholm Lokalkarkivs mange fotos.

Hvem er det, man ser på fotografiet?

Nyt fra Museumsforeningen

Udgivet af Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Redaktion: Steen Fich Andersen (ansvarshavende) og Lona D. Brockmann. Tryk: DanGraphia oplag: 500. Deadline for indlæg til næste nummer: 22. februar 2016. Indlæg sendes til Steen Fich Andersen mail: steenmuseum@gmail.com Arrangementsgruppen:

Arrangementer@museums-foreningen.dk

Annoncer: Steen Fich Andersen
Medlemsbladet udkommer 3 gange årligt i januar, april og august.

Bladet kan tillige læses af medlemmerne på www.museums-foreningen.dk

Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Postadresse: Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm.

Bestyrelse: Erling Olsen(formand) Lone Puge (næstformand), Poul Væver (kasserer), Jens Th. Hansen, Peter Brandt, Thorkild Gruelund samt Steen Fich Andersen (redaktør).

Suppleanter: Lona Dencker Brockmann og Birgit Raagaard.

Museum Nordsjælland - Hørsholm,

Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm.

www.museumns.dk

Udstillinger: tirsdag – søndag kl. 13-16.

Gratis adgang. Lukket dec. og jan. 2016

Lokalarkivet: tirsdag kl. 10-12, onsdag kl. 13-17 samt efter aftale.

Kontortid: Hverdage kl. 9-15.

Telefon: 72 17 02 40.

Med mindre andet fremgår, er eftertryk af bladets artikler tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Et portræt af Hørsholm omkring 1916

Studentersangerne i Hørsholm/Rungsted gennem tiderne

Nyt fra museet

Kommende arrangementer – forår 2016

Bagsiden

Svar på gættekonkurrencen fra forsiden:

Fotografiet er taget af museets mangeårige fotograf Helge Pedersen i 1977, og manden bag disken er købmand Barkhus, hvis forretning lå på Usserød Kongevej 105.

I Nyt fra Museumsforeningen fra august 2014 bragte vi et foto af apoteker Paul Scheel, og vi skrev, at han var sognerådsformand 1917-1921; men han beklædte faktisk posten som sognerådsformand helt fra 1914.

Portræt af Hørsholm omkring 1916 af fhv. museumsinspektør Lisbet Hein

I 1916 rasede 1. Verdenskrig, men Danmark havde formået at holde sig udenfor. Den danske befolkning mærkede ganske vist vareknaphed og stigende priser, men der var også nogle, der tjente rigtig godt på Danmarks neutralitet – og nogle af dem boede netop i Hørsholm Kommune.

Foto: Under 1. Verdenskrig blev Hørsholm for en kort bemærkning garnison. Husarer fotografert på Sdr. Jagtvej mellem 1916-18.

I det hele taget var Hørsholm omkring 1916 et lokalsamfund i vækst, og der var både store ambitioner og optimisme omkring fremtiden for den lille sognekommune. I det følgende vil der blive tegnet et portræt af Hørsholm for 100 år siden, men først lidt om tiden op mod 1916:

Hverken fugl eller fisk

Hverken fugl eller fisk – sådan kan Hørsholm i 1800-tallet beskrives. Hørsholm var formelt oprettet som købstad i 1739 med det formål at skabe

en lille by, der kunne servicere kongehusets sommerresidens, Hirschholm Slot. Imidlertid var byen dårligt nok kommet fra start, før Kongehuset vendte ryggen til slottet, som blev revet ned i 1810. Administrativt kom Hørsholm by aldrig til at fungere som en købstad, og da landkommunerne i Danmark blev etableret i 1841, fik hele Hørsholm Sogn status som en almindelig sognekommune. I 1870 havde sognet i alt 1.196 indbyggere, hvoraf 571 (optalt i 1873) boede i Hørsholm by.

Fart på Hørsholm

Men i 1890'erne begyndte det at lysne. I årtier havde både byens erhvervsdrivende og ejerne af de store landbrug på egnen plæderet for at der skulle anlægges en forlængelse af jernbanen mellem København og Klampenborg nordpå til Helsingør. Nu blev det endeligt realiseret med anlæggelsen af Kystbanen, der åbnede i 1897.

Foto: Rungsted Station, kort efter åbning af Kystbanen 1897.

Godt nok blev jernbanen ikke ført ind over Hørsholm by og Usserød, som man havde ønsket det af hensyn til erhvervslivet, men den betød alligevel en markant bedre forbindelse til København.

I løbet af ganske få år forvandlede det hidtil tyndt bebyggede Rungsted:

Postkort: Rungsted Badehotel, begyndelsen af 1900-tallet.

Kroen blev til mondænt badehotel, sommerpensionerne skød op, men især tog villabyggeriet fart. Bebyggelsen bredte sig hurtigt langs Strandvejen og dens sideveje, omkring stationen samt i området mellem stationen i Rungsted og Vallerød Landsby. Mange af villagerne var bygget som sommerboliger, men der blev også opført helårsboliger i stort tal. Det var nemlig ikke bare landliggere, der blev tiltrukket af ”Rungsteds Lyksaligheder”, også entreprenører, håndværkere og handlende placerede servicevirksomheder på egnen. Også de ”liberale erhverv” fulgte med i form af læger, advokater osv. Som et synligt tegn på udviklingen

blev den store og moderne kostskole (senere Rungsted Statsskole) opført på Vallerød Banevej.

Postkort: Rungsted Kostskole (senere Rungsted Statsskole), ca. 1913.

Også Hørsholm by mærkede væksten, bebyggelsen omkring Hovedgaden begyndte at få et ”købstads-agtigt” præg, og erhvervslivet blomstrede op. Mellem 1890 og 1916 fordobledes befolkningstallet i Hørsholm Kommune fra 1.243 til 2.644.

Kommunens rolle

Det private initiativ blomstrede i Hørsholm i begyndelsen af 1900-tallet. Men kommunen – med sognerådet i spidsen - lagde vægt på, at udviklingen af ”det nye Hørsholm” skete på en fornuftig måde. Især arbejdede kommunen på at gøre sig attraktiv for ”de rigtige” tilflyttere, velstående familier, der med deres skatteindtægter kunne bidrage til en solid kommunal økonomi. Derfor arbejdede kommunen for at skabe de tilbud, der kunne tiltrække netop sådanne nye indbyggere:

Der blev opført en ny, moderne kommuneskole i Hørsholm. Vejene blev brolagt eller asfalteret, og der blev etableret vejbelysning og fortov langs de mest befærdede, f. eks. i Hovedgaden, omkring stationen og mellem Rungsted og Hørsholm by. Der kom elektricitet og telefonforbindelse, kloaknettet og vandforsyningen blev moderniseret og udvidet, der blev opført et gasværk – og i det hele taget var sognerådet konstant opmærksom på at kommunen skulle følge med udviklingen. Kommunen begyndte desuden at opkøbe landbrugsjord, når der blev sat arealer til salg. Dermed var det kommunen, der langt hen ad vejen kunne styre, hvor og hvornår et område skulle udstykkes – og til hvilket formål.

Villa-Grunde til Salg.

I Penneshave, 5 Min. fra Rungsted Station og den smukke Folehave Skov. Der er Adgang til Kloak, Gas, Vand og elektrisk Lys. Ved Strandvejen i Rungsted med tilhørende Strandret. Grundene er beplantede med 12 Aar gamle Laebøtter. Der er Adgang til Gas, Vand og elektrisk Lys.

Ved Strandvejen nord for Kokkedal, lunde Strand-aveue som Landgrunde, udsattevnte højt og smukt beliggende ogsaa med Strandret. Afstand fra Kokkedal Holdeplads ca 15 Min. Salgen meget billig, naar et større Areal søges.

Nærmere Oplysning erholdes ved Henvendelse til
Grosserer M. Clausen.

Johan Lassen
 Hæverikloek.
 Vesterbrogade 183
 København V
 Træffes i Beglen 10–11 og 3–7
 Telefon Vester 5512 y
 Planer og Overslag
 Haver, Parker, Anlæg
 og Kirkegaarde.

H. Lunding
 Tømrermester.
 Tlf. 87 – Rungsted. – Tlf. 87

Alt Bygningsarbejde udføres.

Annonceside i hæftet ”Hørsholm-Rungsted” 1913. Hæftet var især rettet mod potentielle tilflyttere.

Både sognerådet og andre førende kræfter i kommunen ønskede, at Hørsholm ikke kun skulle markedsføres som en forstadskommune på linje med de andre nord for København. Man ville også gerne bringe budskabet om, at Hørsholm bød på store naturværdier i skovene, de åbne landskaber og Øresundskysten. Også Hørsholms historiske minder blev fremhævet, og der blev ryddet op i den gamle tilgroede slotshave, så man igen kunne fornemme lidt af den fordums pragt.

En kommune – flere lokalsamfund

I dag er der naturligvis forskel mellem de forskellige dele af Hørsholm Kommune. Rungsted, Hørsholm, Usserød, Vallerød og Kokkedal har hver deres profil, både hvad angår befolkningssammensætning og bebyggelse. Men grænserne er ikke skarpe, og der er betydelige fælles træk mellem ”hørsholmerne”.

I 1916 var Hørsholm en langt mere opdelt kommune end i dag. Der var adskilte lokalsamfund, hvor forskellene blev understreget af, at de var adskilt af åbne marker.

Kvarteret omkring Hørsholm Hovedgade var det nærmeste man kom en bymæssig bebyggelse i Hørsholm Kommune. Det strakte sig langs den nuværende Gl. Hovedgade, syd og øst om den nuværende Heiberggården og

videre langs den nuværende gågade. Her lå den store Hørsholm Klædefabrik, og her havde langt de fleste handlende og småhåndværkere til huse. Her fandt man også de offentlige eller halvoffentlige institutioner: Rådhus, posthus, ting- og arresthus, apotek, skole og amtsstuefilialen. I kvarteret boede nogle få med store indkomster og mange med små og mellemstore indkomster, og de fleste havde deres arbejdsplads nær bopælen.

I Rungsted var der i 1916 kun et dusin fiskere tilbage, og kysten var domineret de store nye villaer, for en stor del beboet af velstående, selvstændige erhvervsdrivende, der pendlede på arbejde i København. De store ejendomme: Folehavegård, Rungstedlund og Rungstedgård (ejet af familien Dinesen) fyldte desuden i billedet. Men der var også skatteydere med små og mindre indkomster i Rungsted. Ud over fiskerne var der alle de tjenestefolk, der omgav de rige familier med de store huse: Gartnere, kokkepiger, barnepiger, chauffører osv. Og endelig var der de lavtlønnede tjenestemænd ved DSB, der arbejdede og boede i Rungsted.

Lidt inde i landet var en villaby i trekanten mellem Pennehave, Vallerød og Rungsted ved at vokse op. Omkring 1900 var der blevet udstykket grunde omkring Fugmannsvej, omkring Val-

lerød Banevej samt Bolbro Villavej. I 1916 var Strandvejen nord for Rungsted udstykket, og efterhånden smeltede bebyggelsen sammen med Vallerød. Andelen af pendlere her var ikke nær så høj som tilfældet var i Rungsted, men dog langt højere end i Hørsholm. Der var ikke så store indkomstforskelle som i Rungsted, og det var de mellemstore og lidt større indkomster, der prægede det sociale landskab. Områdets selvstændige karakter blev understreget af, at der i Pennehave eksisterede en håndfuld dagligvareforretninger, der gjorde det unødvendigt at begive sig ud på den lange vej til Hørsholm. Som i Rungsted var der stor forskel på årstiderne: Det var det stille vinterhalvår – og så det livlige sommerhalvår, når landliggerne rykkede ind.

Foto: Landliggerne ved Vallerød Gadekær, ca. 1910.

Teknisk set var *Usserød* ikke en del af Hørsholm Kommune i 1916 – det blev først tilfældet fra 1938, da kommune-

grænserne til Birkerød og Bloustrød blev reguleret. Men området var tæt knyttet til Hørsholm, så lad os alligevel se på det: Det moderne Usserød var opstået i forbindelse med anlæggelsen af Den militære Klædefabrik omkring år 1800. Den store fabrik satte stadig sit præg på området i 1916, for de fleste af usserødderne arbejdede her, og de boede tæt ved arbejdspladsen. Et andet karakteristisk træk ved området var, at der (med få undtagelser) ikke var de store indkomstforskelle mellem husstandene.

Den nordlige del af Hørsholm Kommune var i 1916 landbrugsland – domineret af ejendommene Kokkedal og Sophienberg samt de øvrige gårde, der i sidste halvdel af 1900-tallet lagde jord til kommunens store vækst.

Hørsholm bygger rådhus 1916 – 18

Hørsholm Rådhus (maleri, ca. 1950)

Hvis man vil have et indtryk af stemningen i Hørsholm for 100 år siden, kan man tage et kig på Hørsholms

tidligere rådhus på hjørnet af Rungstedvej og Gågaden. Kommunens administration var vokset for at kunne følge med de mange nye opgaver og med det stigende antal indbyggere. Der var blevet brug for en egentlig administrationsbygning, og der var også penge i kommunekassen til formålet. Kommunen kunne have opført en moderne bygning, der alene var udformet under hensyn til de funktioner, den skulle rumme. Imidlertid valgte sognerådet at lade den lokale arkitekt Ingemann udforme et markant rådhus med rigelig plads til den forventede vækst i kommunens administration. I sin samtid vakte bygningen opmærksomhed udefra – og ikke kun positiv: I tidsskriftet ”Arkitekten” blev bygningen kritiseret som uharmonisk og for stor i forhold til de andre bygninger i den lille by. Og amtmanden i Frederiksborg Amt mente, at bygningen var for dyr og for stor til det reelle behov, og også at den var for prangende for en sognekommune. Kort sagt: at Hørsholm ”førte sig frem” på upassende vis med bygningen.

Også med moderne øjne er bygningen lidt påfaldende: Først er der den iøjefaldende røde farve. Så er der stilen, som leder tanken hen på Rosenborg Slot og andre af Christian 4.’s byggerier fra 1600-tallet. På 1. sal ligger Kommunalbestyrelsens tidligere mø-

desal. Her føler man sig hensat til et gemak i det for længst nedrevne Hirschholm Slot fra 1700-tallet: Der er tunge draperier omkring vinduerne, silketapeter på væggene, og kamin-overligger af marmor. Et standerur fra Hirschholm Slot slår timetal, og man kan stadig se nogle af de brede barokstole, som kommunalbestyrelsens medlemmer sad i, indtil møderne blev forlagt til det nye rådhus på Ådalsparkvej. Men hvorfor denne ”historiske” stil? Ja, dels var det ikke ualmindeligt i begyndelsen af 1900-tallet at vende sig mod tidligere tiders byggeskik. Men det hænger også sammen med Hørsholms fascination af sin fortid: Når store beslutninger skal tages, eller udviklingen går hurtigt som i 1916, vender man sig ofte mod historien, mod det gamle Hørsholm. Hørsholms historie bruges til at fastholde kommunens identitet.

Studentersangerne i Hørsholm/Rungsted gennem tiderne

Af læge Ole Rolf Jacobsen

Redaktøren har bedt mig skrive noget om Studentersangerne og Hørsholm/Rungsted gennem årene. Historiebøger, årsberetninger og billedarkiv er gennemgået, suppleret med mine erindringer fra 62 års medvirken i

foreningen. Flere herboende sangere har medvirket til oplysningerne i artiklen.

Studenter-Sangforeningen eller som mange siger Studentersangerne er et kor, et mandskor, ja Danmarks ældste, stiftet 5. juli 1839 på Regensen.

Et besøg i Dyrehaven af Lund studentersangere i den vårgrønne skov gav inspirationen, idet man begejstredes over den flotte 4-stemmige sang, som de danske studenter slet ikke kunne hamle op med.

Den 19. december 1840 fandt den første koncert sted i Palmehaven på Hotel D’Angleterre altså for præcis 175 år siden. En musikalsk begivenhed, der blev overværet af adskillige af byens notabiliteter bl. a. Weyse, Hartmann, Gade, Frölich, Krøyer, Heiberg, Hertz og Chr. Winther.

Sangforeningen lever og har det godt, dog må det konstateres, at det er blevet vanskeligere at skaffe nye medlemmer. Der er jo så mange tilbud til sanginteresserede og til studerende i det hele taget.

Der er imidlertid mange, der har bud efter os, ikke mindst Københavns Universitet med hvem vi har haft et fast og tæt samarbejde i hvert fald fra 1860’erne. Nævnes bør det, at også kongehuset helt tilbage fra 1840’erne har kaldt på os også på det mere private plan. Christian d. 10. inviterede i en lang årrække til ”tvangfrit” samvær på

Sorgenfri Slot, og senest hilste vi Dronningen go' morgen på Fredensborg på 75 årsdagen.

Den første gang studentersangerne kom til egnen her var i 1862. I forbindelse med det nordiske studentermøde i København var der arrangeret forskellige udflugter, og den 14. juni gik turen til Nordsjælland. Man sejlede med dampbåde til Rungsted, hvor man "besteg" Ewaldshøj og sang "Kong Christian" efter M. Hammerich havde talt for Ewalds minde. Videre gik turen til slotsparken i Hørsholm, hvor frokosten blev indtaget, derefter fortsatte man til Hillerød, hvor byen gæstfrit indkvarterede de 930 gæster.

Dagen efter drog man til Fredensborg Slot hvor Kong Frederik d.7. gæstfrit havde inviteret til "en splendid frokost" i Nordmandsdalen. På grund af en kraftig tordenskylle måtte deltagerne søge ly under bordene. Kongen havde gemytlig åndsnærværelse til at ytre, at det havde været ham en glæde som vært, at han så hurtigt havde fået sine gæster under bordet! Solen brød hurtigt frem igen og det umådelige vogntog drog videre til Helsingør (Kronborg og Marienlyst), og med både nåede man København inden midnat.

Vi iler hastigt gennem beretningerne og først i 1905 genvinder vi kontakt mellem sangerne og vort område.

Den 24. juni besøgte en gruppe studentersangere Rungstedlund. Besøget er forevigtet på et foto, som findes i sangforeningens arkiv.

Foto: Rungstedlund, juni 1905 - foran de veltilfredse studentersangere med sorte studenterhueses Tanne, senere Karen Blixen (i midten) og hendes moder, fru Ingeborg Dinesen, og de to søstre, Ea og Ellen.

Den 25. juni 1905 assisterede sangforeningen ved en folkefest i Hørsholm til fordel for slotshavens forskønnelse, men trods de mange kræfter, der var sat i bevægelse, var udbyttet temmelig ringe. Vejret var strålende nok, men aviserne klagede over det dårlige arrangement. Man var dog meget tilfreds med Studentersangernes indsats.

Vi springer så frem til 1919, hvor der var nordisk studentersangerstævne i København med stor deltagelse fra Norge, Sverige og Finland. Mens svenskerne holdt prøve, blev der lejlighed til for de danske og norske sangere efter invitation at besøge Valdemar Glückstadt, bror til den herostratisk berømte Emil Glückstadt, på

hans landsted ”Bel Colle” i Rungsted.

.Foto: Bel Colle 1919. Foran det norske hus i parken ses studentersangerne fra Norge og Danmark sammen med venner og gæster og til højre en gruppe italienske søofficerer. Det norske flag er oppe. Valmemar Glückstadt var italiensk konsul og måske også norsk?

Fra værtens egen kostald trakteredes med nymalket mælk og det lille morsomme norske hus blev forevist.

I høstvogne rullede nu sangerne sammen med de indbudte gæster, hvoriblandt en del italienske søofficerer, til Hørsholm Hotel, hvor man spiste middag.

Samme aften var 20 000 mennesker samlede i Rosenborg Have og nød sangernes præstationer.

I de næste ca. 60 år har vi ikke (endnu) fundet optegnelser om Sangforeningens aktivitet her på egnen.

I juni 1983 gik Sangforeningens skovtur til Rungsted. Man besøgte Sophienberg, hvor komponisten P.E. Lange-Müllers barnebarn cand.agro Salah ben Hannine stadig boede. Studierne var på mange måder uændrede fra

komponistens tid med nodesamlingen på hylderne. Ejeren fortalte om sin bedstefar, der boede på Sophienberg fra 1899. ”Kornmodsglansen”, som brødrene Lange-Müller havde skrevet til Studenter-sangforeningen, lød nok særlig godt i disse inspirerende omgivelser.

I september 1983 underholdt Sangforeningens seniorkor med Svend Saaby som dirigent på plejehjemmet Hannebjerg.

I januar 1989 underholdt ”Oktetten” i Hørsholm Menighedshus i forbindelse med et foredrag af Birgitte Haarder. Oktetten var dannet af en gruppe på 8 sangere, der bl. a. havde taget den amerikanske barbershoptradition op og optrådte mange steder indenlands og udenlands.

I august 1989 havde man i anledning af Hørsholm kommunes 250 års fødselsdag arrangeret en sommerkoncert på Sophienberg, som var under restaureering og genopbygning. Det var Hørsholm Bibliotek med Anne-Grethe Nissen, der var initiativtager. Studentersangerne blev dirigeret af Niels Muus og Edith Guillaume sang Lange-Müllers Sulamithsange med John Damgård ved flyglet og Damgårdtrioen spillede en Lange-Müller trio. Da denne koncert blev så stor en succes blev der i november arrangeret 2 koncerter mere. Den 18.november sang vi igen guldaldermusik, og Edith Guil-

laume og John Damgård med sin trio fremførte atter Lange-Müller.

Formanden Holger Scheibel skriver i årsberetningen:

”Den 19. november gik det atter løs, men med variation. Jo, vi sang det samme som dagen forud. Men Ulrik Cold havde erstattet Edith Guillaume og havde bedt om at synge ”Flyv fugl, flyv” sammen med os. Her midt i koncerten skete det, der gør det værd at være amatørsanger. Det kan ikke gengives retfærdigt, men Ulrik, det lille kor på 12 mand og Niels Muus lettede formeligt og præsterede en udgave af den sang, vi så tit har sunget og med så mange, en udgave, der fik alle til at se målløse på hinanden, da det var ovre. Og der var den dér lille pause, før bifaldet kom.”

Foto: Kvartetten, der hyldede Ellen Danstrup, bestod af (fra venstre) Ove Nissen, Erik Vamdrup, Steen Rolf Jacobsen og Ole Rolf Jacobsen (forfatter til artiklen)

I maj 1991 fyldte Ellen Danstrup, tidligere leder af Egns museets arkiv og

tidligere kommunalbestyrelsesmedlem 70 år. Det blev fejret med en sammenkomst på museet. Flere af byens honoratiores var til stede og studenterangerne stillede med en kvartet, som diverterede med ”Kornmodsglansen” som Lange-Müller, så vidt vides, havde skrevet nede på Sophienberg.

24. august 2003 skriver vores formand Carsten Fentz i årsberetningen: ”For 3. år i træk havde Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn arrangeret sommerkoncert i Hørsholm Slotshave. I år var underholdningen lagt i mundene på de kgl. Operasangere Tina Kiberg og Stig Fogh Andersen (ekstraordinær medlem af Studenter-Sangerforeningen), der akkompagneret af Lars Hannibal på guitar – underholdt med engelske, svenske og danske folkesange, og på sangforeningen, som under ledelse af Jørgen Fuglebæk underholdt med en broget buket af danske sange fra Kuhlau til Scheirbeck. Stig Fogh Andersen var solist i Lange-Müllers Serenade fra ”Der var engang” og i Hartmanns ”Flyv fugl, flyv”, hvor Stig fik solistselskab af Tina Kiberg. Holger Scheibel kædede vort program sammen på munter vis. Koncerten havde i den lune sommeraften trukket et par tusinde mennesker i Slotshaven, som ivrigt applauderede underholdningen, og der var efter koncerten også rosende

ord fra publikum.”

I december 2004 holdt Studentersangerne vinterkoncert i TROMMEN med Jørgen Fuglebæk som dirigent. Borgmester Uffe Thorndal bød velkommen og der blev sunget et afvekslende program krydret med kvartetsang og afsluttet med julesange. Koncerten kom i stand med velvilje fra Hørsholm Kommune.

21.august 2005. Museumsforeningen havde atter bedt os om at medvirke ved sommerfesten i Slotshaven. Temaet var den romantiske periode med Hostrup som omdrejningspunkt. Nis Bank Mikkelsen og Jesper Klein spillede og sang uddrag af Hostrups komedier og syngespil. Vores medvirken bestod i sange fra vort repertoire bl. a. Hartmann, Heise, Hostrup, Hertz og Bellmann.

I december 2012 havde Studentersangerne endnu engang indtaget scenen i TROMMEN. Denne gang sammen med ”Byens symfoniorkester” tidligere kaldet Studentermusikforeningen. Koncerten indledtes med en á capella afdeling fulgt af flere operakor og afsluttet med aftenens clou, Brahms Altrhapsodi med Andrea Pellegrini som solist. Det hele samlet af vor chefdirigent Jørgen Fuglebæk. Denne koncert var også kun mulig med værdifuld assistance fra Hørsholm Kommune.

I september 2014 underholdt en dobbeltkvartet på pleje-aktivitetscentrene Sophielund og Louiselund i forbindelse med Hørsholm Senioruge. Der var stor glæde ved vor optræden, der for mange beboere gav et pust i en ellers ensformig hverdag.

På Louiselund havde sangerne desuden det ærefulde hverv at være (smags) dommere ved en til lejligheden ud-tænkt kage-smagekonkurrence.

Da der har boet og stadig bor en del studentersangere her på egnen, har der på det private område været mange aktiviteter såsom bryllupper, begravelser og fødselsdage og anden festivitas.

Mon ikke én og anden har hørt munter korsang i haverne i de lune sommeraftener, ligesom Karen Blixen kunne gøre det i 1905.

Nyt fra museet

Nye tider for Nyere Tid

Af museumsinspektør Ida Rosenstand Klahn

Da den tidligere museumsinspektør Lisbet Hein gik på pension i foråret 2015, efterlod det et tomrum på museet. For det første var Lisbet Hein en værdsat og central person på museet, og for det andet havde hun fagligt dækket mange aspekter af Hørsholms nyere historie. Men selvom jeg den 1.

september 2015 overtog hendes ledige kontor og mere end én gang er blevet tiltalt som ”den nye Lisbet”, så var det en nyoprettet stilling i en ny afdeling på museet, jeg tiltrådte. Da redaktionen opfordrede mig til at skrive lidt om min baggrund og min funktion på museet til dette nummer, takkede jeg ja, men jeg vil også benytte mig af lejligheden til at beskrive den nye afdeling.

Foto: ph.d. Ida Rosenstand Klahn

Lidt om min baggrund

Jeg er uddannet cand.mag. i historie fra Københavns Universitet, og siden har jeg suppleret min uddannelse med en ph.d.-grad fra samme institution. Mit forskningsprojekt var en kulturhistorisk undersøgelse af, hvad offentlige danske myndigheder har gjort for at gøre spædbørn sunde i det 20. århundrede. Velfærdssamfundets udvikling, kvinde- og børnehistorie, sundhed og magtforhold er nogle af de emner, der indgik i min forskning. Før jeg havde færdiggjort min afhandling, var jeg så heldig at få tilbudt en ansættelse som museumsinspektør ved Folkemuseet i Hillerød, der senere

sammen med Hørsholm Egnsmuseum og Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre blev til Museum Nordsjælland. Inden da havde jeg fået erfaring med museumsarbejde gennem studiejobs på Frederiksborgmuseet og Medicinsk Museion, og jeg var flyttet til Nødebo. I en kortere periode søgte jeg nye udfordringer uden for museet, men da jeg fik mulighed for at vende tilbage til Museum Nordsjælland som museumsinspektør og afdelingsleder for nyere tid, var jeg ikke i tvivl om, at det var lige mig!

Nyere tid – hvad er det?

Det leder hen til spørgsmålet om, hvad afdelingen for nyere tid egentlig er. Periodemæssigt betegner nyere tid tiden fra reformationen i 1536 frem til i dag. Geografisk dækker museets afdeling for nyere tid de fem kommuner: Hørsholm, Hillerød, Gribskov, Fredensborg og Allerød. Afdelingen består således af historikere og andre fagmedarbejdere, der i museets dækningsområde varetager nyere tids kulturhistorie. I afdelingen finder man således arkivarer og arkivassistenter fra henholdsvis Hørsholm Lokalarkiv og Gribskov Stads- og Lokalarkiv og derudover registratorer samt historieuddannede museumsinspektører. Selvom det lyder af mange, så er der i afdelingen relativt få medarbejdere til at løfte mange alsidige opgaver i et stort geografisk område. Det kan måske undre, at der er tale om en helt ny afdeling, eftersom både historikere, registratorer og de to lokalarkivers medarbejdere har været

blandt Museum Nordsjællands medarbejderstab siden fusionen af de tre museer januar 2014. Det hænger imidlertid sammen med den ændring i museets organisation, der fandt sted i begyndelsen af 2015.

Tidligere bestod Museum Nordsjælland af de fire afdelinger: 1) Administration, Drift & Udvikling, 2) Samlinger, 3) Forskning og Forvaltning samt 4) Formidling. Hvor museets arkæologer hovedsageligt befandt sig i afdelingen Forskning og Forvaltning, var de medarbejdere der i dag sidder i nyere tids afdeling spredt ud i de forskellige afdelinger. Enkelte var tilmed placeret i mere end én afdeling, hvilket ikke var så hensigtsmæssigt. Det var for at skabe et mere sammenhængende og stærkere fagligt miljø for de fagmedarbejdere, der varetager nyere tids kulturhistorie, at afdelingen for Nyere Tid blev oprettet. I dag består museet således af de fire afdelinger: 1) Bevaring & Teknik, 2) Formidling, 3) Arkæologi og 4) Nyere Tid.

Arbejdsområder

Museets kerneopgave er at sikre kulturarven, få ny viden om den og formidle den til offentligheden. Hvad der egentlig ligger i dette, er noget af det, jeg i korte træk vil komme ind på i det følgende. Kulturarv kan betragtes som de kulturprodukter, der er med til at forme en kulturel identitet. Kulturprodukterne kan være flytbare genstande og andre kilder, der udgør et lager for menneskelig erfaring og det levede liv, ligesom de kan være faste, såsom bygninger, kulturmiljøer og

landskaber. Derudover taler man også om den mere uhåndgribelige immaterielle kulturarv, som eksempelvis kan være skikke, traditioner og udtryk. Formidling af kulturarven udgør en stor og vigtig del af nyere tids arbejde, men hovedparten af museets arbejde på at sikre kulturarven er ikke umiddelbart synlig for offentligheden. Her skal det tilføjes, at afdelingens medarbejdere arbejder med kulturarven på forskellige måder. Selvom lokalarkiverne indgår som en del af Museum Nordsjælland, så er der alligevel en klar adskillelse af, hvad arkivarerne og museumsinspektørerne arbejder med. Arkivarerne indsamler og registrerer skrevne dokumenter, protokoller, fotos, film, bånd med mere, som oftest er af privat oprindelse og med relation til det geografiske område, arkivet dækker. Museumsinspektørerne arbejder med genstande som malerier, redskaber, tekstiler og mange andre typer. Når det kommer til forskning og formidling af kulturhistorien, så er der derimod et overlap mellem arkiv og museum.

Bygningskulturen er også en vigtig del af nyere tids arbejde, og museet samarbejder med de kommunale planmyndigheder i henhold til Museumslovens kapitel 8. Det betyder, at museet er høringspart i den fysiske planlægning, hvor museet skal orienteres om lokal- og kommuneplaner samt byggeprojekter som nedrivning og tilbygninger. Her rådgiver museet planmyndigheden om sikring af væsentlige bevaringsværdier, og hvor denne sik-

ring ikke er mulig, dokumenterer museet forholdene. Derudover har nyere tid ansvaret for den loypligtige udpegning af bevaringsværdige gravminder i dækningsområdet.

Den nærmeste fremtid

En af de mange gode ting ved en fusion er, at der for den enkelte medarbejder bliver flere kollegaer at sparre med i det daglige. For at få det fulde udbytte af dette er tanken den, at hvor det viser sig hensigtsmæssigt, vil der ske en fysisk samling af medarbejdere. Som det ser ud nu, er det planen, at museets administration og arkæologiske afdeling i 2017 skal samles i Hillerød, mens medarbejderne i nyere tid skal samles i Hørsholm, men med en naturlig undtagelse af Gribskov Stads- og Lokalarkiv som fortsat vil være i Græsted. Hensigten med at samle nyere tids medarbejdere i Hørsholm er, at der vil blive skabt bedre forudsætninger for at udvikle et stærkt fagligt miljø. Afdelingen vil naturligvis fortsat arbejde med nyere tids kulturarv i hele museets dækningsområde.

Jeg vil slutte af med at takke redaktionen for den interesse, den har vist ved at opfordre mig til at skrive lidt om den nye funktion på museet. Museumsforeningen er med til at sikre museet en vigtig lokal støtte og forankring, og jeg glæder mig meget til vores fremtidige samarbejde!

Nyt museets arbejdsmark

Kongelige fasaner i Fredensborg Slotshave

Af museumsinspektør Jakob Schlein Andersen

For anden gang på få år har Museum Nordsjælland foretaget udgravninger af 1700-tals haveanlæg i Fredensborg Slotshave. Tidligere er der foretaget undersøgelser af Ballonpladsen i forbindelse med reetablering af anlægget, der nu kan ses genopbygget i den offentlige del af haven. I år foregik udgravningen inde i den private have. Anledningen var anlæggelsen af en ny stauedehave, som Dr. Margrethe II modtog på sin 75 års fødselsdag som gave fra Folketinget. Haven kommer til at indgå som et element i en gennemgående restaurering af Slotshaven. Målet er at føre haven tilbage til det udtryk, den havde for over 250 år siden. Den nye stauedehave kommer til at ligge i en del af haven, hvor der i 1700-tallet lå en fasangård. I den var der opført et fasanhus, hvis grundplan er indtegnet på mange af de tidlige plantegninger af slottet og haveanlægget. Fasanhuset blev revet ned omkring 1840 i forbindelse med en af havens mange omlægninger. Som en del af planlægningen af den nye stauedehave har Slotshavens arkitekter bedt Museum Nordsjælland om at foretage

en udgravning, der hvor den nye stau-
dehave skal anlægges.

Udgravningen blev udført på et par dage i sensommeren med det mål at finde fasanhusets præcise placering. Arkitekterne skal bruge disse oplysninger ved anlæggelse af stau-
dehaven, der foregår i største respekt for stedets historie. Derfor er det vigtigt at fastslå, hvor meget af fasanhuset der er bevaret, og hvor dybt nede i jorden ruinerne ligger. Intentionen er nemlig at etablere den nye stau-
dehave på en måde, så ruinerne af det gamle fasanhus bevares. Udgravningen afdækkede dele af fasanhusets velbevarede fundament, der viste sig at ligge blot 10 cm under græsplænen. GPS-opmålingerne af grundplanen viser, at huset var 23,5 meter langt og 10 meter bredt. To steder blev konstruktionen af fundamentet undersøgt nærmere. Det afslørede, at fasanhuset på et tidspunkt fik en tilbygning. Den oprindelige bygning har et 70 cm dybt fundament bygget af granitsten, der omhyggeligt er lagt i flere lag. Der er tale om en konstruktion, der passer fint til en solid bygning med en anseelig størrelse. På et tidspunkt blev huset udvidet med fire meter mod syd. Udbygningens fundament er helt anderledes, og består af en enkelt række af kampesten, der øverst er udjævnet med mursten og tagtegl, så der var en vandret flade til

underlag for husets vægge.

Det fuldt udbyggede Fasanhus var omtrent 235 m² stort. Et ”hønsehuse” noget ud over det sædvanlige – hvilket vel passer sig godt for kongelige fasaner.

Udgravning af fasanhuset. I forgrunden ses fundamentet opbygget af flere stenlag.

Kommende arrangementer

Foråret 2016:

Gentofte Brand Museum
Lørdag, den 30. januar 2016,
kl. 14.00

Gentofte Brandmuseum blev indviet den 17. maj 1987 – på Brandvæsenets 85 års fødselsdag – og drives af Brandmuseumsforeningen, hvis formål er at bevare Gentofte Brandvæsenets materiel og historie. Museet er placeret i et helt unikt miljø på Gentofte Kommunes gamle brandstation fra 1909. Den er tegnet i tidens Skønvirkestil af arkitekt Rasmus Jensen og indviet 7. november 1909.

Foto: Gjentofte Kommunes Brandvæsen

Museet viser Brandvæsenets udvikling fra midten af 1800-tallet frem til i dag. Man kan se hånd-kraftsprøjter fra de gamle sprøjtehus og motordrevne brandbiler – bl.a. den danskbyggede Gideon automobilsprøjte fra 1919, Triangel-sprøjter fra 1930-erne og en officersvogn fra 1946. Udstillingen tæller også utallige genstande fra brandspande og slanger af læder over brandhager, brandhaner, strålerør, uniformer, røgmasker til beskyttelsesdragter m.m.

Foto: Nordens første automobilsprøjte, 1907.

Deltagerpris er 40 kr./pers - tilmelding via foreningens website åbner den 5. januar kl.19.00

Derfor er det skuddag
Onsdag, den 24. februar 2016,
kl. 19.30-21.

I Konfirmandstuen Sdr. Jagtvej 1,
2970 Hørsholm

Foredrag v/ Museumsinspektør
Lars Occhionero, Kroppedal Museum

Hvert fjerde år er det skudår. Det giver en ekstra dato i kalenderen, nemlig 29. februar. Men det er faktisk ikke den 29., der ”møver sig” ind i kalenderen. Det er den 24. – og hvorfor det? Det tager jordkloden 24 timer at dreje sig en omgang om sig selv. Når den har gjort det 365 gange, er der gået et år ifølge kalenderen. Men i virkeligheden tager Jorden cirka $365 \frac{1}{4}$ døgn om sin årlige rejse rundt om Solen. Der er altså ikke overensstemmelse mellem vores kalenderår og et astronomisk år.

Skuddag og skudår har altid givet problemer. Hvert fjerde år har Jorden opsparet en ekstra dag. Den lægger vi ind i kalenderen som skuddag 24. februar i de år, der er delelige med fire. Men hvorfor i alverden har man lige nøjagtig valgt 24. februar? Og hvorfor var år 1900 ikke skudår, selvom årstallet er deleligt med fire? Og hvorfor var år 2000 skudår?

Dette er emnet for Museumsforeningens foredrag, som også vil omtale de forskellige kalendersystemer, der er blevet anvendt gennem tiderne.

Gratis adgang – tilmelding ikke nødvendig

Introduktion til brugen af Hørsholm lokalarkiv

**Onsdag, den 16. marts 2016,
kl. 17-19 Konfirmandstuen**

**Orientering v/ museumsinspektør
Hans Jørgen Jensen**

Vi mødes i konfirmandstuen over for lokalarkivet, hvor arkivets leder, Hans Jørgen Jensen vil orientere om de forskellige muligheder man som borger i Hørsholm/Rungsted området har for at søge efter sine forfædre i området og eventuelt finde billeder af dem og/eller finde større eller mindre stykker af historien bag det område du bor. Introduktionen vil også omfatte en vejledning til, hvad man bør gøre for at forberede sig til et studiebesøg på lokalarkivet, og hvad man i dag kan få adgang til hjemmefra.

Hans Jørgen Jensen vil runde indledningen af med at give et indblik i hans professionelle brug af og arbejde med arkivet.

Efter introduktionen vil vi gå over i lokalarkivet og få demonstreret nogle af de omtalte muligheder, som lokalarkivet og dets medarbejdere tilbyder.

Gratis adgang, men af hensyn til pladsforholdene er tilmelding via foreningens website nødvendig !
Tilmelding åbner 5. januar kl.19.00.

Generalforsamlings-foredrag

**Tirsdag, den 3. maj 2016,
kl. 20-21.30**

**i Konfirmandstuen Sdr. Jagtvej 1,
2970 Hørsholm**

Foredragsholder og emne afsløres i næste nr. af bladet.

Besøg på Københavns Rådhus

**Lørdag, den 21. maj 2016,
kl. 14.00**

Særrundvisning på Nyrops borger-borg, Københavns Rådhus afsluttende med de berømte Rådhus-pandekager.

Deltagerpris er 25 kr./pers - tilmelding via foreningens website åbner den 25. april kl. 19.00.

Byvandring i Malmø og Lund **Lørdag, den 18. juni 2016, kl. 9-18**

Vi har bedt Steffen Heiberg reservere dagen til at vise os bygningsværker i Malmø og Lund fra dengang de to skånske byer hørte med til Danmark

Tilmelding via foreningens website åbner den 9. maj kl. 19.00

Flere detaljer følger i næste nummer af bladet samt på foreningens webside.

Børnebørnene med på tur med Museumsforeningen?

Af Ole Schou

Jeg havde den glæde, at have mine to børnebørn, Gustav på 6 og Ulrik på 9, med til Museumsforeningens tur til Lyngbyfortet og Garderhøjfortet.

Begge drengene glædede sig meget til turen. Der er ingen tvivl om, at begge fik et udbytte, dog var Gustav nok det mindste til at få det store udbytte.

Lyngbyfortet fangede i starten Ulrik

godt, men selvom vi fik mange interessante oplysninger, var det svært at fastholde begge drengenes interesse under hele foredraget / omvisningen. De var dog med på at fortsætte turen til Garderhøjfortet. Et gensyn for mig idet jeg som soldat i 60'erne på Jægersborg Kaserne af og til travede gennem fortet.

Vores guide på Garderhøjfortet var en god oplevelse, med gejst og stor viden fortalte han om stedet og viste os rundt ude og inde.

Her var teknikken og kanonerne den store oplevelse for drengene. Demonstrationen af pansertårnet, først med drejning af kanonerne og derefter forklaringen om brugen af kanonerne var meget spændende for dem.

Efter at have nydt en is gik turen op til bilen, hvor drengene fik øje på de to kanoner og skulle hen til kanten og se over på dem – med stor begejstring blev der sagt, ”det var der vi var oppe farfar”!

Jeg tror på, at det er en god ide at have de yngre generationer med, vælg med omhu emnet, så det bliver en god oplevelse for alle parter – de yngre generationer er forhåbentlig fremtidens medlemmer af Museumsforeningen.

Alle arrangementer er for medlemmer – hold dig orienteret på foreningens hjemmeside: www.museums-foreningen.dk

Ved tilmelding til arrangementerne skal du være logget på som medlem. Hvis du har brug for vejledning til at komme ind under fanebladet ”For medlemmer”, kan du sende en e-mail til: kontakt@museums-foreningen.dk og oplys om dit telefonnummer samt hvornår vi kan træffe dig. Du bliver kontaktet – normalt i løbet af 1-2 dage. Har du spørgsmål/ændringer ifm. din tilmelding kan du sende en e-mail til: arrangementer@museums-foreningen.dk

Som noget nyt er der nu er åbnet for ikke-medlemmer kan deltage i vore arrangementer. Tilmelding for disse kan først ske 1 uge efter tilmeldingsdatoen for medlemmerne af Museumsforeningen som har en fortrinsret til arrangementet. Tilmelding på e-mail adressen:

arrangementer@museums-foreningen.dk

Ønsker du at blive medlem af Museumsforeningen kan du melde dig ind via hjemmesiden: www.museums-foreningen.dk eller kontakte formanden Erling Olsen på mobil: 2382 0426.

Årskontingent: 300 kr. pr. husstand / 250 kr. for pensionisthusstand.

Bank: Danske Bank – reg.nr.: 1551 konto: 16599433

Obs! Da vi ikke længere modtager adresseændringer fra Post Danmark, er det vigtigt, at du selv melder adresseændring til Museumsforeningen på e-mail: kontakt@museums-foreningen.dk eller via hjemmesiden under fanebladet ”For Medlemmer”.